

Гарчиг

1. Төслийн товч танилцуулга
2. Төслийн гол ба болзошгүй нөлөөлөл
3. Байгаль орчны менежментийн тухайн жилийн төлөвлөгөөний зорилт
 - 3.1 Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт
 - 3.2 Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт
 - 3.3 Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт
 - 3.4 Хог хаягдлын төлөвлөгөөний биелэлт
 - 3.5 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр
 - 3.6 2025 оны нэгдсэн төсвийн биелэлт
 - 3.7. Дүгнэлт

Төслийн товч танилцуулга

1.1. Төслийн ерөнхий мэдээлэл

Төслийн нэр

“Барилгын шохойн үйлдвэр” төсөл

Төсөл хэрэгжүүлэгч

Дархан Уул аймаг, Дархан сум, 10-р баг, 5-3-98

Төсөл хэрэгжүүлэх талбайн байршил

Үйлдвэр нь Дархан хотоос зүүн хойд зүгт 8 км-т байрладаг, шохойн чулуу шатаах бааюунд үйлдвэрлэлээ явуулдаг

Төсөл хэрэгжүүлэгч байгууллагын хууль эрх зүйн хүчинтэй баримтууд

- Улсын бүртгэлийн дугаар: 911013018
- Регистрийн дугаар: 4255488

Утас

- 99093824

Үйлдвэрийн шохойны үйлдвэр нь засаг захиргааны хувиараар Дархан Уул аймгийн Хонгор сумын нутагт Улаанбаатар хотоос 220 орчим км - т, Дархан Уул аймгаас зүүн урд зүгт 10 км - т, Хонгор сумаас зүүн хойш 20 орчим км зайд МҮ-004658 дугаар бүхий тусгай зөвшөөрлийн талбайд оршино.

Хүснэгт 1. Төслийн талбайн солбицол

Уртраг	Өргөрөг
106 ⁰ 02 ¹ 56.23 ^{II}	49 ⁰ 26 ¹ 6.93 ^{II}
106 ⁰ 02 ¹ 23.23 ^{II}	49 ⁰ 26 ¹ 6.93 ^{II}
106 ⁰ 02 ¹ 23.23 ^{II}	49 ⁰ 26 ¹ 21.93 ^{II}
106 ⁰ 02 ¹ 56.23 ^{II}	49 ⁰ 26 ¹ 21.93 ^{II}

Зураг 1. Төслийн талбайн байршил

Төслийн зорилго

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зорилго.

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилт нь төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг бууруулах, арилгах, төсөл хэрэгжих орчинд үүсэж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг тогтмол хянах зорилготой.

Байгаль орчны төлөв байдлын суурь нөхцөл

Уул зүй: Хонгор сум нь Хангай, ойт хээрийн бүст Хараа, Ерөө голын сав газарт далайн төвшнөөс дээш 700-1000 метрт өргөгдсөн, цаг уурын эрс тэс уур амьсгалтай. Газар хөдлөлийн эрчим 7 балл. Уул нурууд нь хойноос урагш уртраг дагасан байрлалтай байна. Сумын нутаг дэвсгэр нь уул, ой хээр, уул мал аж ахуй болон газар тариалан эрхлэхэд тохиромжтой. Төсөл хэрэгжих Дархан-Уул аймаг нь байгалийн бүс бүслүүрээр ойт хээрийн болон хээрийн бүсэд хамаарах бөгөөд “Шохой шатаах эргэх зуухан цех” төслийн талбай нь байгалийн бүс бүслүүрээр ойт хээрийн бүсэд хамаарч байна. Гэвч төсөл хэрэгжих талбайд ойн зурвас газар байхгүй болно. Уулын энгэрт байрлаж байна.

Цаг агаар, хур тунадас: Байгалийн эрс тэс уур амьсгалтай, жилийн 4 улирлын ялгаа ихтэй, агаарын температурын хэлбэлзэл их, хур тунадасны хэмжээ, чийг багатай цаг агаарын нөхцөлтэй. Тус аймаг нь уур амьсгалын мужлалын хувьд ширүүвтэр өвөлтэй, дулаан зунтай, чийгээр дутмаг мужид багтана. Хонгор сум орчмын нутгаар сүүлийн 30 жилийн хугацаанд агаарын температурын жилийн дундаж -1.9 градус хүйтнээс +3.2 градус дулаан байдаг байна. 1984-1988, 1991, 1996, 2005, 2010, 2012 онуудад агаарын температурын жилийн дундаж утга хасах градустай, бусад онуудад нэмэх градустай байдаг.

Агаарын температурын УАД-нь 0.7 градус дулаан, хамгийн их нь 1999 онд 44.5 градус /Хонгор суманд 7 сард / хүрч халсан, хамгийн бага нь 2001 онд -48.5 градус /Хонгор суманд 1 сард / хүрч хүйтэрсэн байна. Жилд дунджаар 220-230 өдөр хүйтрэлтэй байж бусад хугацаанд дулаан байдаг.

Ус зүй: Монгол орны гадаргын усны Хойд мөсөн далайн ай савын Хараа голын ай савд хамаарна. Далайн төвшнөөс дээш 700-1000 метрт өргөгдсөн. Хэнтий нуруунаас эх авч урссан том, жижиг голууд бүрдэл нь Хараа голд ихээхэн чухал үүрэг гүйцэтгэнэ. Дархан Уул аймгийн усаар бүрхэгдсэн нийт талбай 2112.54 га. Үүнээс гол горхи 1998.0 га, нуур цөөрөм 24.0 га, үйлдвэрийн болон аж ахуйн зориулалтын усан сангийн талбай 1.0 га тус тус эзэлдэг. Гадаргын усны бүртгэл тооллогоор уст цэг 956, нуур цөөрөм 3, гол горхи 31, булаг шанд 26, худаг 878 бүртгэгджээ.

Хүн ам, эдийн засаг, зам харилцаа: Дархан-Уул аймгийн Хонгор сум нь Буурал, Зулзага, Салхит гэсэн 3 багийн нийт 1529 өрхөд 5694 хүн амьдардаг. Хүн амын тоогоор Дархан-Уул аймгийн 4 сумаас 3-т, аймгийн газар нутгийн 77 хувийг эзлэн оршдог, хүн амын нягтрал

нь 46,35хүн/га. Сумын газар нутаг дээгүүр ОХУ-ыг Нийслэлтэй холбосон улсын чанартай 34 км авто зам дайран өнгөрдөг. Багууд хоорондоо шороон замаар холбогддог бөгөөд 2021 онд Салхит багийг сумын төвтэй холбодог замыг хатуу хучиллтай болгосон байна. Монголын газар тариалангийн төв бүсэд оршдог учраас хөдөө аж ахуйн нийт бүтээгдэхүүнд газар тариалан голлодог бөгөөд газар тариалангийн аж ахуйнууд шинжлэх ухааны баазтайгаа ойрхон байрлаж, түүнтэй хамтран ажилладгаараа бусад аймгуудаас давуутай юм. Аймгийн хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэл нь хүн амын мах махан бүтээгдэхүүний хэрэгцээний 30%, сүү сүүн бүтээгдэхүүний 90%, гурил гурилан бүтээгдэхүүний 70% гаруй хувийг, төмс, хүнсний ногооны хэрэгцээг өөрийн үйлдвэрлэлээр бүрэн хангаж байгаа стратегийн ач холбогдол бүхий салбарын нэг юм.

Төслийн гол ба болзошгүй нөлөөлөл Агаар мандал

Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, Агаарын чанар хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ MNS6063:20108, Агаарын чанар техникийн ерөнхий шаардлага MNS4585:2007

Сөрөг нөлөөлөл:

- Үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжийн хөдөлгөөний нөлөөгөөр үүсэх тоос шороо мөн утгуурт ачигч,автомашини яндангаас ялгарах хий зэрэг нь орчны бохирдолтыг бий болгоно..
- Барилга байгууламжийн шимт хөрс элэгдэж эвдэрснээс ургамлын нөмрөг талхлагдсанаас тоосжилт бий болно.

Ус, усан орчин

Усны тухай хууль, Хаягдал бохир ус MNS4943:2008, Газрын доорхи усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS6148:2010, Ундны усны, эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018, Бохир ус цэвэрлэх байгууламжийн байршил, цэвэрлэгээний технологи, түвшинд тавих үндсэн шаардлага, Хаягдал ус зайлуулах цэг тогтоох журам.

Сөрөг нөлөөлөл:

- Түлш шатахуун, тослох материалууд бохир ус, химийн янз бүрийн бодисууд алдагдах, асгарах зэргээс үүдэн бага гүнд орших уст давхарга болон гадаргын усыг бохирдуулж болзошгүй.
- Ахуйн шингэн болон хатуу хог хаягдалаа зөв менежмент явуулаагүйгээс болж газрын гадарга болон гүний ус бактер болон химийн бохирдолд орж болзошгүй.

Хөрс, ургамал, газар

Газрын тухай хууль, Газрын хэвлийн тухай хууль, Ойн тухай хууль, Ой хээрийн түймрээс хамгаалах тухай, Ургамал хамгааллын тухай, Байгаль орчин, Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт, нэр томъёо, тодорхойлолт MNS5914:2008, Байгаль орчин, Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын ангилал MNS5915:2008, Байгаль орчин, Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт MNS5916:2008, Байгаль орчин, Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS5917:2008, Байгаль орчин, эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах, Техникийн ерөнхий шаардлага MNS5918:2008.

Сөрөг нөлөөлөл:

- Төслийн нутаг дэвсгэр болон түүний эргэн тойрны нутаг дэвсгэр дэхь тээврийн хэрэгсэл, хүмүүсийн хөдөлгөөний ихсэлттэй холбоотойгоор хөрсөн бүрхэвч элэгдэн доройтох.
- Дотоод замууд, барилгын ажлууд зэрэг үйл ажиллагаанаас гарах сийрэг бүтэцтэй хөрс салхинд амархан хийсч тоосжилт үүсгэх.
- Газрын гадарга хөрс ахуйн хаягдал шатахуун, тослох материалаар бохирдож болзошгүй.

Байгаль орчны менежментийн тухайн жилийн төлөвлөгөөний гол зорилт

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, стратегийн үнэлгээний зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангах, байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах илрүүлэх үндсэн зорилго бүхий эрхзүйн баримт бичиг юм.

- “Цохио толгой 2” ордоос 2025 онд 35.96 мян.тн шохойн чулууг худалдан авч 2351тн шохой борлуулсан байна.

Үйлдвэрийн ажиллах горим. “Цохиот толгой – 2” уурхайн 2025 онд гүйцэтгэх уулын ажлын хэмжээг үндэслэн Барилгын шохойн үйлдвэр нь жилийн турш тасралтгүй ажиллана.

Шохойн чулуу тээвэрлэлт:

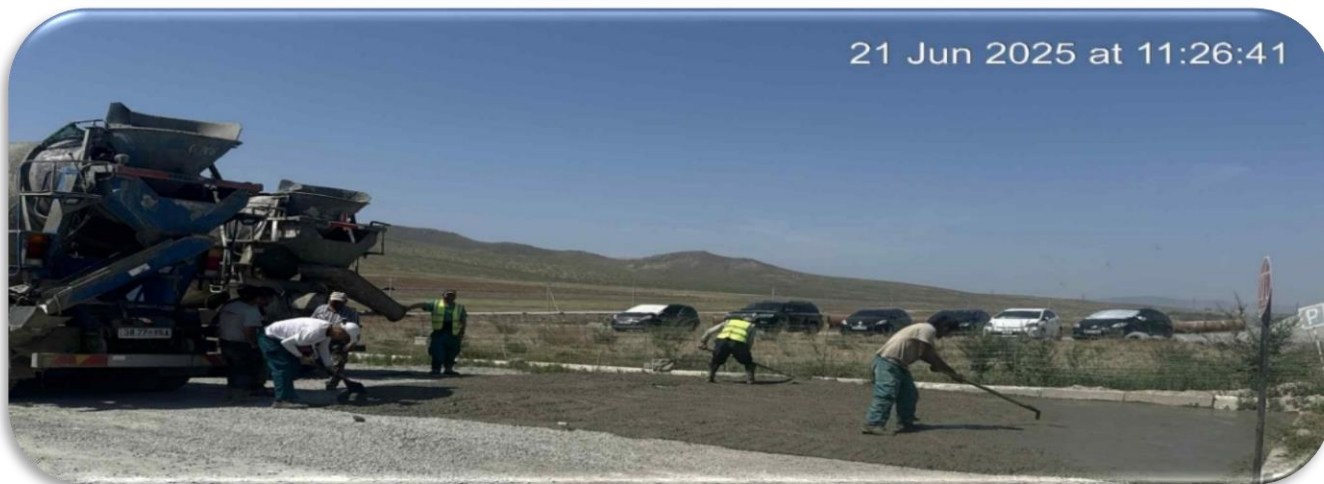
Бутлуураас гарсан шохойн чулууг Nowo маркийн автосамосвал ашиглан тээвэрлэж шохой шатаах зуухны функер руу хийх болон агуулах руу тээвэрлэдэг.

Байгаль орчны менежмент

Эдэлбэр газруудыг зөв ашиглан байгаль орчныг унаган төрхөөр нь хадгалан хамгаалах ажлыг үйлдвэр барьж байгуулсан цагаас эхлэн байгаль орчныг хамгаалах болон эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээх зорилгыг тавьж байгууллагын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөндөө тусган ажиллаж байна. Байгаль орчиноо хамгаалах, үйлдвэрлэлийн осол, гал түймэр, усны аюул, гэнэтийн ослоос урьдчилан сэргийлэх ажлын хүрээнд байгууллагын ажилчдад 8 удаагийн сургалтыг зохион байгуулсан. Мөн орон нутгийн оролцоог идэвхижүүлэх ажлын хүрээнд мэргэжлийн байгууллагын ажилтнуудаас заавар зөвлөгөөг авч ажиллаа. 2025 онд 7 чиглэлээр ажлуудыг хийхээр төлөвлөсөн.

Төлөвлөгөөнд тусгасан ажлуудын биелэлтийн тайлан

1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд тусгаснаар үйлдвэр орчмын талбайг бетондох, тоосжилтыг бууруулах зорилгоор замыг услах, Усыг ариг гамтай ашиглах талаархи сургалтыг орж мөн Хонгор сумтай хог хаягдлын гэрээг байгуулж ажиллаа.

- Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний дагуу энэ онд Бадрах дэлгэр ХХК-с 100 ш 4-5 наст агч модыг авч тарив.

30 Apr 2025 at 12:50:43
Mongolia
Selenge

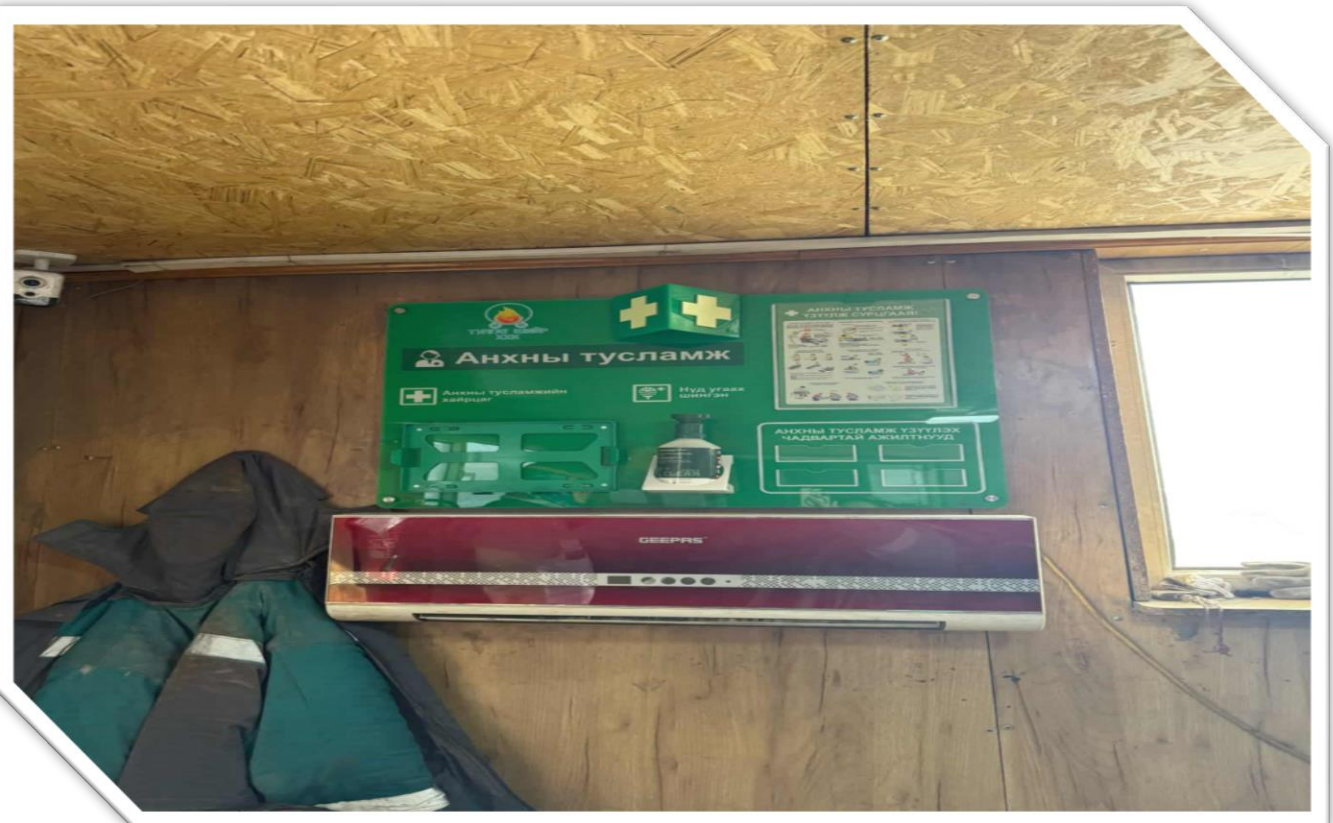
30 Apr 2025 at 12:52:04
Mongolia
Selenge

3. Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөний дагуу үйлдвэрийн техник тоног төхөөрөмжийг тогтмол шалгаж, тэмдэг тэмдэглэгээ хаалт хашлагыг сайжруулан засаж сэлбэж, ХАБЭА-н самбаруудын байршуулж, хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны талаархи сургалтыг гадны байгууллагаар болон дотооддоо зохион байгууллаа. Нийт 5 ширхэг галын хор байрлуулан тогтмол шалгалт хийж бүртгэл хөтлөж байна.

4. 2025 онд ажилчдын эрүүл мэнд, хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа болон ажилчдыг идэвхижүүлэх, байгууллагын дотоод зохион байгуулалтыг сайжруулах чиглэлүүдээр сургалтуудыг Дархан-Уул аймгийн Цээнэ эмнэлэг, Ойгон нөмрөг ТББ, Гэрэлт Эрдэм Цацрах НҮТББ, Хонгор сумын эрүүл мэндийн газар, ДУА-ийн Онцгой байдлын газруудтай хамтран ажиллаа.

Дархан-Уул аймгийн Цээнэ клиниктэй 4 дахь жилдээ хамтран ажиллаж нийт ажилчдыг 13 төрлийн шинжилгээ үзлэг оншилгоонд хамруулж ажилласан бөгөөд дүгнэлтээр нарийвчлан үзүүлэх шаардлагатай ажилчдыг дараачийн шатны эмнэлэгт үзүүлэх арга хэмжээг авч ажилласан.

5. Хог хаягдлын менежментийг дараах байдлаар хэрэгжүүлэн ажиллалаа.

“Тулгат Шийр” ХХК нь “Идэрхайрхан” ХХК-ний талбай дээр түрээсээр үйл ажиллагаагаа явуулдаг бөгөөд хамтын ажиллагааны гэрээ байгуулсаны үндсэн дээр Хогийн сав болон бие засах газрыг түрээслэн үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Хортой хог хаягдлыг цуглуулах ангилал бүхий хогийн саванд хуримтлуулан хатуу хог хаягдлыг Дархан-Уул аймгийн Хонгор сумтай гэрээ байгуулан гэрээний дагуу сард 1 удаа хогийн цэгрүү ачуулж байна.

Захирал: Д.Батсүрэн
ИДЭР ХАЙРХАН ХХК
ТӨМӨР 2169967

Захирал: Б.Энхжаргал
ТУЛГАТ ШИЙР ХХК

Хамтран ажиллах гэрээ

Дархан Уул аймаг 2025.03.02

Нэг талаас “Идэрхайрхан” ХХК РД2169967 / цаашид “А” тал гэнэ, түүнийг төлөөлж Захирал Д.Батсүрэн Нөгөө талаас “Тулгат Шийр” ХХК РД4255488 / цаашид “Б” тал гэнэ/ түүнийг төлөөлж Захирал Б.Энхжаргал бид дараах нөхцөлөөр энэхүү гэрээг байгуулав.

1. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Гэрээний талууд “Идэрхайрхан” ХХК /РД: 2169967 /-ийн Дархан Уул аймаг Хонгор сум 1-р баг Шийрийн хөндий Цохио толгой-2 нутагт байрлах Э-2005002218 улсын бүртгэлийн дугаартай, 4502003255 нэгж талбарын дугаар бүхий 307820 м² газраас 20,000 м² газрыг “Тулгат Шийр” ХХК РД4255488-д шохой шатаах зуухан цех ажиллуулах зорилгоор түрээслүүлэх. Мөн дагалдан хэлбэрээр 0,8 м² бие засах газар болон 12 м² хогийн савыг түрээслүүлэх хэлбэрээр хамтран ажиллана.

1.2. “Тулгат Шийр” ХХК РД4255488 /-н гүний худгийг “Идэрхайрхан” ХХК /РД2169967/ нь түрээслэн үйл ажиллагаа явуулна.

1.3. Хамтран үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой арга хэмжээг талууд дараах байдлаар хариуцан зохион байгуулна.

- “А” тал “Идэрхайрхан” ХХК
- “Б” тал “Тулгат Шийр” ХХК

1.4. Гэрээний хугацаа 2 жил байна. Гэрээний хугацаанд талууд гэрээг цуцлах санал гаргаагүй бол гэрээ анх байгуулсан хугацаагаар сунгана.

2. Хамтын ажиллагааны удирдлага, хяналт

2.1. Энэхүү гэрээний 1.1.-д заасан чиглэл хэлбэрийн хамтын ажиллагаатай холбоотой үйл ажиллагаанаас өөрөөр ашиглахыг хориглоно.

2.2. Гэрээний аль ч тал гэрээний хэрэгжилт, бусад талуудын гэрээний талаархи үйл ажиллагаанд хяналт тавих эрхтэй.

2.3. Гэрээний аль нэг тал бусад шаардсан үед хамтын ажиллагаатай холбоотой өөрийн хийсэн ажлын талаар тайлан тавих үүрэгтэй.

3. Төлбөр

3.1. Хамтын ажиллагааны гэрээний дагуу нэг м² бүхий газрын төрбөл 140₮ байх ба нийт төлбөр 2,800,000₮ байна.

АЖ АХУЙН НЭГЭЖ, БАЙГУУЛЛАГЫН ХОГ ХАЯГДЛЫГ ТЭЭВЭРЛЭХ ГЭРЭЭ

2025 оны ... сарын ... ны өдөр № Хонгор сум

Энэхүү гэрээг нэг талаас хуулийн этгээдийн 279902 улсын бүртгэлийн дугаар 4293754 регистрийн дугаартай Дархан-Уул аймаг Хонгор сум “Хонгор Хот Тохижилт” ОНӨААТҮГ (цаашид үйлчлэгч) тал гэх түүнийг төлөөлж Хог хаягдлын үйлчилгээний зохион байгуулагч Гансүх овогтой Нарантуяа нөгөө талаас хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн дугаар регистрийн дугаартай түүнийг төлөөлж Албан тушаалтай овогтой (цаашид “Үйлчлүүлэгч”) тал гэх нар Монгол Улсын Хог хаягдлын тухай хууль, Хот байгуулалтын тухай хууль, холбогдох бусад хууль тогтоомж дүрэм журмыг удирдлага болгон дараах нөхцөлүүдийг харилцан тохиролцож байгуулав.

Нэг: Гэрээний ерөнхий нөхцөл

1.1. Дархан-Уул аймаг Хонгор сумын “Хонгор хот тохижилт” ОНӨААТҮГ нь Энгийн хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх, булж устгах тусгай зөвшөөрөлтэйгээр үйл ажиллагааны үндсэн чиглэл, хог хаягдлыг тухай хуулийн хүрээнд захиалагч “Тулгат Шийр” ХХК-н үйлчилгээний хөгжлийн үйл ажиллагааны хүрээнд хамтран ахуйн хог хаягдлыг хувиарын дагуу татан зайлуулах үйл ажиллагаатай

1.2. Захиалагч тал хогоо тээвэрлүүлэхээр дуудлага өгсөн тохиолдолд “Хонгор хот тохижилт” ОНӨААТҮГ зориулалтын тээврийн хэрэгслээр захиалагчийн хог хаягдлыг татан зайлуулах.

1.3. Гэрээг 3 жилийн хугацаатай байгуулж сунгалт хийх, нэмэлт өөрчлөлт оруулах зарчмаар хэрэгжүүлэх ба хоёр тал тус бүр нэг хувийг хадгална.

Хоёр: Үйлчлүүлэгчийн эрх, үүрэг.

2.1. Хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх, булж устгах эрх бүхий “Хонгор Хот Тохижилт” ОНӨААТҮГ-тай хог тээврийн үйлчилгээний гэрээ байгуулах;

2.2. Шаардлага хангасан хогийн савтай байх, хог хаягдлыг ачих нөхцөл боломжоор хангасан байх

2.3. Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжийг тогтоосон хугацаанд Хонгор сумын “Хонгор Хот Тохижилт” ОНӨААТҮГ-ын Хаан банкны 5054167159 тоот дансанд төлөх.

2.4. Нийтийг хамарсан цэвэрлэгээ, зохион байгуулалттай үйл ажиллагаанд

6. Үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж, авто тээврийн хэрэгслээс үүсэх хорт хийн ялгарлыг бууруулахын тулд ашиглагдаж байгаа тээврийн хэрэгсэлд утааны шүүлтүүрүүдийн бүрэн бүтэн байдлыг шалгаж, тос, маслыг тогтоосон хугацаанд нь сольж байна.

Үйлдвэрийн засварын цехээс гарсан ашигласан тос маслыг Эргэх зуухны булын тосолгоонд хэрэглэсэн.

7. Орчны хяналт шинжилгээний хүрээнд Дархан-Уул аймгийн Ус цаг Уурын оншилгоо шинжилгээний газартай хамтран жилд 2 удаа Ус, Хөрс, Агаар болон хүнд металийн шинжилгээнүүдийг өгч ажиллаж байна.

2025 оны 7 сарын 14-нд үйлдвэрийн ойр орчимд Үер бууж зам талбай үерийн усанд сэтгэрч ойр орчмын оршин суугчид зорчиход хүндрэлтэй болсон тул манай компани өөрсдийн техник болон түүхий эд материалаар замыг засварлах ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

Бусад ажил

Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд:

Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд Тербум мод Ногоон Дархан-2032 хөтөлбөрийн хүрээнд 2025 онд Хонгор сумын 1-р багийн 12 га талбайд ойжуулалтын ажилд 5.000.000 төгрөгийн дэмжлэг үзүүлэн ажилласан ба Үндэсний их баяр наадмын өдрөөр хурдан морь унаач 50 хүүхдэд гарын бэлэг өгч ажиллаа.

Төслийн үйл ажиллагаанаас агаарын чанарт үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл

- Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны талбайд ажиллаж буй техник хэрэгслүүдийн ажлын явц дунд тоосжилт үүсэхээс сэргийлж тогтмол усалгааг хийж ажилласан.
- Эргэх зуухнаас гарч буй утаа болон тоос үнс зэргийг багасгах үүднээс 4 шаталтат

циклоноор дамжуулан шүүн ажиллаж байна.

Төслийн үйл ажиллагаанаас усан орчинд үзүүлж

болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл

Унд ахуйн усан хангамжинд нийт 300 м³ ус хэрэглэсэн.

Түлш шатахуун, шатах тослох материалууд асгарах зэргээс үүдэн газрын болон газрын доорх ус бохирдох эрсдэлийг бууруулж хэрэглэсэн тос маслыг Эргэх зуухны тосолгоонд хэрэглэж хаягдалгүй болгож шийдвэрлэсэн.

Төслийн үйл ажиллагаанаас газрын гадарга, хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөгт үзүүлж

болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл

- Төслийн нутаг дэвсгэр болон түүний эргэн тойрны нутаг дэвсгэрийн тээврийн хэрэгсэл, хүмүүсийн хөдөлгөөн ихсэлттэй холбоотойгоор хөрсөн бүрхэвч элэгдэн доройтох, ургамлан нөмрөг тоосонд дарагдаж тачир сийрэг болж бүрхэц багасана.

- Үйлдвэрийн дотоод замууд, барилгын ажлууд зэрэг үйл ажиллагаанаас гарах сийрэг бүтэцтэй хөрс салхинд амархан хийсч тоосжилт үүсгэх газрын гадарга болон хөрс ахуйн хаягдал, шатах тослох материалаар бохирдож болзошгүй.

Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт:

Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний хүрээнд:

- Үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж, авто тээврийн хэрэгслээс үүсэх хорт хийн ялгарлыг бууруулахын тулд ашиглагдаж байгаа тээврийн хэрэгсэл Самосвал Хово-1, Авто ачигч LG-953, Авто ачигч XGMA-951 техникүүдийн 250мөт/цаг тутамд тос масло, маслын шүүрийг тухай бүр сольсон.
- Агаарын тоосжилтыг бууруулах зорилгоор дотоод тээврийн замыг тогтмол усласан.

Хог хаягдлын менежмент.

Хатуу хог хаягдлыг ангилж цуглуулан Дархан Уул аймгийн Хонгор сумтай гэрээ байгуулан хамтарч ажиллаж байна.

Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн биелэлт

2025 онд Үйлдвэрийн талбайд 100 ш 4-5 наст агч мод тарьж ургуулсан.

Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг

хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын талаар

Үйл ажиллагаандаа технологийн сахилга батыг чанд баримталж, аваар осолгүй ажиллах талаар байнга анхаарал тавьж захирал Б.Энхжаргал, Менежер Б.Тунгалаг нар хариуцан ажиллаа.

Байгаль орчныг хамгаалах, үйлдвэрлэлийн осол, гал түймэр, усны аюул, гэнэтийн ослоос урьдчилан сэргийлэх, осол гарсан тохиолдолд шуурхай хэрэгжүүлэх арга хэмжээнд мэргэжлийн байгууллагаар сургалт зохион байгуулсан мөн жил бүрийн ажилчдын эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн дараа хамтран ажиллаж буй Дархан-Уул аймгийн Хонгор сумын эмнэлгээс өвчин эмгэгийн талаар сургалт хийсэн, ажилчдыг хөгжүүлэх идэвхижүүлэх байгууллагын дотоод зохион байгуулалтыг сайжруулах зорилгоор Гэрэлт Эрдэм

Цацрах НҮТББ, Галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор Дархан-Уул аймгийн Онцгой байдлаас гал унтраах сургалт, үйлдвэрлэлийн аваарь ослоос урьдчилан сэргийлэх Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн сургалтыг Ойгон нөмрөг ТББ сургалтын төвтэй хамтран Дархан-Уул аймгийн хөдөлмөрийн болон эрүүл ахуйн улсын байцаагч нарыг хамруулсан тус тус сургалтуудыг зохион байгууллаа. Сургалтын үйл ажиллагааны зардалд нийт 2.000.000 төгрөг зарцуулсан.

Орчны хяналт шинжилгээ

Агаар

Агаарын тухай хууль, Агаарын чанар- хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ MNS 6063: 2010, Агаарын чанар техникийн шаардлага MNS 4585:2016 баримт бичгийг удирдлага болгон агаарын шинжилгээг хийлгэсэн. Агаар орчны бохирдол агаар дахь тоосны агууламж азотын давхар исэл NO_2 $200\text{мкг}/\text{м}^3$ байхаас $30\text{мкг}/\text{м}^3$, хүхэрлэг хий SO_2 $450\text{мкг}/\text{м}^3$ байхаас $77\text{мкг}/\text{м}^3$, нийт тоосонцор $500\text{мкг}/\text{м}^3$ байхаас $166\text{мкг}/\text{м}^3$ гэсэн үзүүлэлттэй байна.

Агаар орчинд үүсэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах:

1. Тоосжилтыг бууруулах зорилгоор үйлдвэрийн үйл ажиллагааны үе шатанд замын гадаргуу болон үйлдвэрийн орчны тоосжилт их болдог газруудыг усалгааны машинаар тогтмол услаж байсан ба үйлдвэрийн талбай орчмыг бетондон ажилласан.

2. Үйл ажиллагаа явагдахаас өөр газруудад машин, техникүүдийг замбараагүй явуулахгүй байх зааварчилгааг тогтмол өгч мөрдүүлж, хурдны хязгаар тогтоож ажилласан

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН
УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ЛАБОРАТОРИ

Дархан сум, 5 дугаар баг, УЦУОШТ-ийн байр
Утас: 7037-3783, 70374161
E-mail: darkhan-tsaguur@yahoo.com

ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ТАЙЛАН

Дугаар он/№	: 2025/1-44
Сорьц ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас	: "ТУЛГАТ ШИЙР" ХХК
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал	: Г.Анхмаа, БОШЛ-ийн агаарын химийн ахлах инженер
Сорьцын тоо, төрөл	: 2 цэг, агаарын бохирдлын шинжилгээ
Сорьц авсан огноо	: 2025.09.24
Шинжилсэн огноо	: 2025.09.25
Хуудасны тоо	: 1/3

№	Шинжилгээний өргөчлөл	Агаарын шинжилгээний үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	MNS 4585:2025 1 удаагийн сорьцын ХА	Хэмжилт хийсэн цэг	
					20 минутын сорьцын дундаж агууламж	даватмал з/
1	MNS 0017-2-5-12:2021	Хүхэрлэг хий /SO2/	мкг/м ³	450	178	77
2	MNS 0017-2-5-11:2021	Азотын давхар исэл /NO2/	мкг/м ³	200	40	30
3	MNS4048-88	Нийт тоос /20 мин/	мкг/м ³	500	279	166

Товчилсон үг: ХА-хулцэх агууламж
Сорьцын код: 1007240901- Уурын зуух орчин
1007240902- Уурын зуухнаас 100 метрт гадаад орчин

Тайлбар:
1) Тухайн сорьц авах, хэмжилт хийх хугацааны цэг агаарын нөхцлийн хувьд агаарын чийгшил 42%, агаарын температур 17.9-18.0 градус дулаан, баруунаас 1 м/с хурдтай байсан.
2) Агаар дахь хүхэрлэг хий, азотын давхар исэл, нийт тоосны агууламж агаарын чанарын MNS4585:2025 стандартын 1 удаагийн сорьцын хүлцэх агууламжаас давсан бохирдолгүй.

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:
БОШЛ-ИЙН УСНЫ ХИМИЙН АХЛАХ
ИНЖЕНЕР
ХЯНАЖ БАТАЛГААЖУУЛСАН
БОШЛ-ИЙН ХИМИЙН ТЕХНОЛОГИЧ ИНЖЕНЕР

Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хамаарна

Ус

Усны тухай хууль, Хүрээлэн буй орчинд нийлүүлэх цэвэршүүлсэн бохир ус. Ерөнхий шаардлага MNS 4943:2008, Газрын доорхи усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 6148:2010, Ундны усны, эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS 0900: 2005, Бохир ус цэвэрлэх байгууламжийн байршил, цэвэрлэгээний технологи, түвшинд тавих үндсэн шаардлага MNS 4288:1995, Хаягдал ус зайлуулах цэг тогтоох журам Байгаль орчны сайд, Дэд бүтцийн хөгжлийн сайд, Эрүүл мэндийн сайдын 1995 оны 167/335/А/171 тоот тушаалын 2- р хавсралт зэрэг баримт бичгүүдийг удирдлага болгон Усны ерөнхий химийн шинжилгээ, бактерлогийн шинжилгээ (рН, ЕС, TDS, нийт шүлтлэг, хатуулгын хэмжээ, рН, цахилгаан дамжуулах чанар, Cl, SO4, NO2, NO3, CO3, HCO3) Ахуйн хаягдал усны ерөнхий химийн шинжилгээ, бактерлогийн шинжилгээг (рН, ЕС, TDS, нийт шүлтлэг, хатуулгын хэмжээ, рН, цахилгаан дамжуулах чанар) өгсөн.

Ус, усан орчинд үүсэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах:

1. Гадаргын болон гүний усанд хамгаалалтын бүс тогтоож хамгаалалтын бүсэд мөрдөх журмыг чанд сахин ажилласан.
2. Ахуйн шингэн болон хатуу хог хаягдлын менежментийг хэрэгжүүлж ахуйн хатуу хаягдлаа ялган хаяж ачуулсан.

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН
УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ЛАБОРАТОРИ

Дархан сум, 5 дугаар баг, УЦУОШТ-ийн байр
Утас: 7037-3783, 70374161
E-mail: darkhan-tsaguur@yahoo.com

ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ТАЙЛАН

Дугаар он/№ : 2025/2-29
Сорьц ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас : "ТУЛГАТ ШИЙР" ХХК
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал : Ө Алтанзул, БОШЛ-ийн усны химийн ахлах инженер
Сорьцын тоо, төрөл : 1 цэг, усны химийн шинжилгээ
Сорьц авсан огноо : 2025.09.24
Шинжилсэн огноо : 2025.09.25-2025.10.13
Хуудасны тоо : 2/3

№	Шинжилгээний аргачлал	Усны химийн шинжилгээний үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	MNS 0900:2018 ЗДХ	Агууламж
					2007.1250901
1	MNS1097:2023	Ca ²⁺ /кальци/	мг/л	100.0	45.5
2	MNS1097:2023	Mg ²⁺ /магни/	мг/л	30.0	19.5
3	MNS1097:2023	Na ⁺ +K ⁺ /натри K/	мг/л	200.0	175.0
4	MNS6832:2020	HCO ₃ ⁻ /гидрокарбонат/	мг/л		468.0
5	MNS 6271:2011	SO ₄ ²⁻ /сульфат/	мг/л	500.0	44.0
6	MNS4424:2005	Cl ⁻ /хлорид/	мг/л	350.0	42.0
7	MNS1097:2023	Нийт эрдэсжилт	мг/л		760.0
8	MNS6836:2020	Нийт хатуулаг	мг-экв/л	7.0	3.21
9	MNS6779:2019	Жинлэгдэх бодис	мг/л		12.5
10	MN ISO 7150-1:2006	NH ₄ ⁺ /аммони/	мгN/л	1.5	0.18
11	MNS6779:2019	NO ₂ ⁻ /нитрит/	мгN/л	1.0	0.002
12	MNS6834:2020	NO ₃ ⁻ /нитрат/	мгN/л	50.0	0.27
13	MN ISO 6878:2001	P ₂ O ₅ /ортофосфат/	мгP/л		0.034
14	MNS 6272:2011	F ⁻ /фтор/	мг/л	0.7-1.5	0.29
15	MNS 4430:2005	Fe /төмөр/	мг/л	0.30	0.010
16	MNS ISO10523:2001	PH /усны орчин/		6.5-8.5	7.68
17	MNS ISO7888:1999	ЕС /ЦДЧанар/	µS/cm		809.0
18	MNS ISO11083:2001	Cr-VI /6 валентат хром/	мг/л		илрээгүй
19	MNS 6833:2020	Перманганатын исэлдэх чанар	мг/л		0.7

Товчилсон үг: ЗДХ-Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Дээжийн код: 2007.1250901- Үйлдвэрлэлийн технологийн зориулалттай худгийн ус

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:
БОШЛ-ИЙН АГААРЫН ХИМИЙН АХЛАХ
ИНЖЕНЕР
ХЯНАЖ, БАТАЛГААЖУУЛСАН:
БОШЛ-ИЙН ХИМИЙН ТЕХНОЛОГИЧ ИНЖЕНЕР

Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хамаарна

Хөрс

MNS3985-87 Хөрсний ариун цэврийн байдлын үзүүлэлтийн нэр, төрөл, MNS3310- 91 Хөрсний агро химийн үзүүлэлтийг тодорхойлох, MNS2305-94 Дээж авах, савлах, тээвэрлэх, хадгалах журам, MNS(ISO)4814:1999. Атом Шингээлтийн Спектрометрээр шинжилгээ хийх баримт бичгийг удирдлага болгон Хөрсний

агрохими, нийт азот, хөдөлгөөнт фосфор, солилжих кали, карбонат, Хүнд металл(Cr, Pb, Cd, Ni, Zn), бактери тодорхойлуулсан шинжилгээг өгсөн.

Хөрс, ургамал, газарт үүсэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах:

1. Ашигласан тос маслыг эргэх зуухны тосолгоонд хэрэглэж хаягдалгүй болгосон.

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН
УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ЛАБОРАТОРИ

Дархан сум. 5 дугаар баг.УЦУОШТ-ийн байр
Утас: 7037-3783, 70374161
E-mail: darkhan-tsaguur@yahoo.com

ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ТАЙЛАН

Дугаар он/№ : 2025/3-38
Сорьц ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас : “ТУЛГАТ ШИЙР” ХХК
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал : Ө.Алтанзул, БОШЛ-ийн усны химийн ахлах инженер

Сорьцын тоо, төрөл : 2 цэг, хөрсний химийн шинжилгээ
Сорьц авсан огноо : 2025.09.24
Шинжилсэн огноо : 2025.10.01-12
Хуудасны тоо : 3/3

№	Шинжилгээний аргын стандарт	Хөрсний химийн шинжилгээний үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	MNS 3297:2019 ЗДХ	Тодорхойлсон агууламж	
					3007250901	3007250902
1	MNS3310:91	Хөрсний ялзмаг	%		0.82	1.70
2		Нитрат, NO ₃	мг/кг	130	2.9	1.4
3		Сульфат, SO ₄	мг/кг	160	83.6	59.7
4		Аммони, NH ₄	мг/кг		19.8	30.8
5		Фосфор, P ₂ O ₅	мг/кг		5.6	4.8
6		pH			8.03	7.93
7		ЕС	µS/cm		132.7	111.5

Товчилсон үг: ЗДХ - зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Дээжийн код: 3007250901- Шохой шатаах зуухны орчин
3007250902- Үйлдвэрийн орчин

Тайлбар:

- 1) Хөрсний дээжийг диагоналийн арга ашиглан авч анхан шатны боловсруулт хийн шинжилгээний ажилд бэлтгэсэн.
- 2) Хот, суурин газрын хөрсний эрүүл ахуйн аюулгүйн үзүүлэлт, бохирдлыг үнэлэх MNS3297:2019 стандарт дахь хөрсний эрүүл ахуйн шаардлагын химийн үзүүлэлтээр нитрат /NO₃/, сульфат /SO₄/-ын агууламж зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс давсан бохирдолгүй.

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:
БОШЛ-ИЙН АГААРЫН ХИМИЙН АХЛАХ
ИНЖЕНЕР
ХЯНАН, БАТАЛГААЖУУЛСАН:
БОШЛ-ИЙН ХИМИЙН ТЕХНОЛОГИЧ
ИНЖЕНЕР

Г.АНХМАА

Э.САЙНЗАЯА

Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хамаарна

Байгаль орчны менежментийн 2025 оны төлөвлөгөөний нэгдсэн төсвийн биелэлт

№	Зардлын утга	Төсөвлөсөн төг	Зарцуулсан	Зарцуулагдаагүй
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	1.140.000	1.970.000	
2	Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	444.600	1.000.000	
3	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний зардал	380.000	3.650.000	
4	Хог хаягдлын менежментээр хийгдэх ажлын зардал	680.000	690.000	
5	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн зардал	1.580.000	628.500	
6	Удирдлага зохион байгуулалтын ажлын зардал	-	320.000	
7	Байгаль орчны нөлөөллийг оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөөний зардал	-	-	
Нийт зардлын дүн гүйцэтгэлээр		4.224.600	8.258.500	

Манай компани 2025 оны нөхөн сэргээлт, байгаль хамгаалах ажил, хяналт шинжилгээний хөтөлбөртөө нийт **4.224.600** төгрөг зарцуулахаар төлөвлөснөөс гүйцэтгэлээр **8.258.500** төгрөг зарцуулсан буюу **195,5%**-ийн гүйцэтгэлтэй байна. Дархан-Уул аймгийн Хонгор сумын нутагт 5.000.000 төгрөгийн дэмжлэг үзүүлж хамтран ажилласан.

Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээлтийн барьцаа мөнгө болгож 2.112.300 төгрөгийг Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9,15 дахь заалтанд зааснаар Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын 2014 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрийн А-04 тоот тушаалын дагуу Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээлтийн баталгааны тусгай дансанд байршуулсан.

Хонгор сумын ЗДТГ-аас Байгаль орчны чиглэлээр хамтран ажиллах гэрээний тайланг 92% гүйцэтгэлтэйгээр дүгнүүлсэн.

Менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт:

“Тулгат Шийр” ХХК – ийн 2025 оны Орчны хяналт шинжилгээний ажлыг 4, 10-р саруудад хийж гүйцэтгүүлсэн. Тус орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасны дагуу ус, агаарын тоосжилт, агаарын бохирдол, хөрсний шинжилгээ хийсэн. Хөрс, ус, агаарын шинжилгээг Дархан-Уул аймгийн “Цаг уур, орчны шинжилгээний газар байгаль орчин хэмжилзүйн төв лаборатори”, Уур амьсгалын өөрчлөлтийн судалгаа хамтын ажиллагааны төв-д хяналтаар хөрсний хүнд металын шинжилгээ хийлгэсэн. Орчны агаарын шинжилгээг агаарын тоосжилтыг хэмждэг DustTrak DRX нэртэй багажаар, агаарын бохирдолыг MX-6 IBRID багажаар хэмжсэн.

Зураг 3. Агаарын бохирдол хэмжсэн MX

IBRID багаж

Зураг 4. Агаар дахь тоосжилтыг хэмжсэн Dust Trak DRX багаж

Дүгнэлт

Манай компани нь үйл ажиллагаа нь тогтворжсон байнгийн үйл ажиллагаатай, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд заагдсан төлөвлөгөөт ажлыг амжилттай хийж гүйцэтгэлээ.

Манай компани 2025 онд “Идэрхайрхан” ХХК-аас 31939тн шохойн чулууг худалдан авч нийт 2351тн шохойг үйлдвэрлэн борлуулсан байна.

2025 онд үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа хэвийн явагдсан ба энэ онд 0.113га талбайд орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн хүрээнд 100 ширхэг мод тарьж гүйцэтгэлээр 1000.000 .төгрөг зарцуулсан байна. Мөн Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх тусгай дансанд 2.112.300 төгрөгийг удирдах байгууллагаас өгөгдсөн хугацаанд байршуулсан.

2025 оны орчны тохижилт , байгаль хамгаалах ажил, хяналт шинжилгээний хөтөлбөртөө нийт **4.224.600** төгрөг зарцуулахаар төлөвлөснөөс гүйцэтгэлээр **8.258.500** төгрөг зарцуулсан байна.